

RAQAMLI IQTISODIYOT: RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZBEKISTON UCHUN STRATEGIK AFZALLIKLAR

Turopova Nigora

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

nturopova@tersu.uz

Xudoyberdiyev Sardorbek Allaberdi o'g'li

Termiz davlat universiteti, Iqtisodiyot va turizm fakulteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot tushunchasi, uning jahon iqtisodiyotiga ta'siri, va O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish imkoniyatlari haqida so'z yuritiladi. Maqolada raqamli texnologiyalarni rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy samaradorlikni oshirish, hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlari tahlil qilinadi. O'zbekiston uchun raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish nafaqat iqtisodiy o'sish balki global raqobatbardoshlikni oshirish yo'lida ham strategik afzalliklar beradi.

Kalit so'zlar. Raqamli iqtisodiyot, texnologiyalar, innovatsiya, O'zbekiston, iqtisodiy o'sish, raqobatbardoshlik, elektron tijorat, raqamli infratuzilma, iqtisodiy samaradorlik.

Abstract

This article talks about the concept of the digital economy, its impact on the world economy, and the possibilities of developing the digital economy in Uzbekistan. The article analyzes the possibilities of creating new jobs, increasing economic efficiency, and introducing innovative technologies through the development of digital technologies. For Uzbekistan, the development of the digital economy provides strategic advantages not only for economic growth, but also for increasing global competitiveness.

Keywords. Digital economy, technologies, innovation, Uzbekistan, economic growth, competitiveness, e-commerce, digital infrastructure, economic efficiency.

KIRISH

Dunyo bo'ylab iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasi tobora ahamiyat kasb etib bormoqda. Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi va ular asosida yangi iqtisodiy imkoniyatlarning paydo bo'lishi raqamli iqtisodiyot atamasi ostida birlashmoqda. Raqamli iqtisodiyot elektron tijorat, onlayn xizmatlar, fintech, ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt kabi sohalarni o'z ichiga oladi. Jahonda raqamli texnologiyalarning keng

qo‘llanilishi iqtisodiy o‘shishga sezilarli hissa qo‘shmoqda. Raqamli iqtisodiyot imkoniyatlarini to‘liq amalga oshirish orqali mamlakatlar iqtisodiy samaradorlikni oshirish, mehnat bozorini rivojlantirish va jahon iqtisodiyotida o‘z o‘rnini mustahkamlash imkoniga ega bo‘ladilar.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

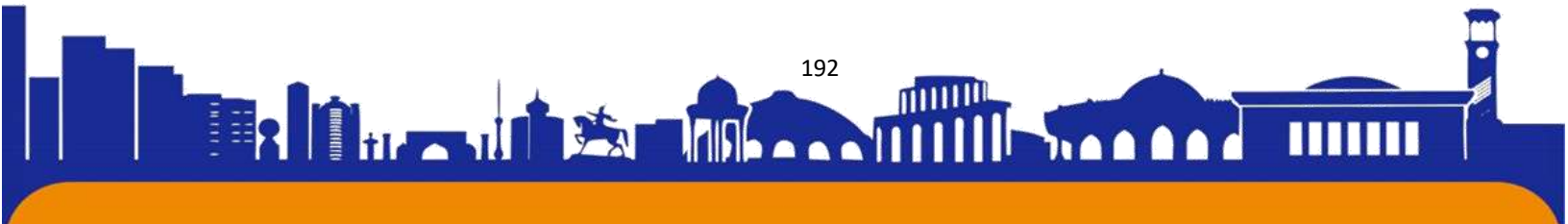
Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning iqtisodiyotga ta'siri bo'yicha G20 davlatlarining strategiyalari, Jahon Bankining (World Bank) "Digital Dividends" va OECD'ning raqamli iqtisodiyot bo'yicha tadqiqotlari keng muhokama qilinmoqda. OECD raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan bog'liq texnologik va ijtimoiy o'zgarishlar haqida chuqur tahliliy izlanishlar olib borgan. Mark Zuckerber, Jeff Bezos, va Elon Musk kabi texnologiya sohasidagi yetakchilar tomonidan iqtisodiyotda raqamli innovatsiyalarning amaliy natijalari haqida ko'plab ishlanmalar taqdim etilgan. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda, jumladan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi mamlakatda raqamli texnologiyalardan foydalanishni rivojlantirishga qaratilgan.

Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri hamda uning rivojlanish istiqbollarini tahlil qilish uchun statistik va iqtisodiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Dastlab, O'zbekistondagi mavjud raqamli infratuzilma, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli xizmatlar sohasi haqida ma'lumotlar to'plandi. Tahlilda O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, Jahon Banki va boshqa xalqaro tashkilotlarning statistik ma'lumotlari asosida raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri baholandi.

NATIJALAR

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga quyidagi asosiy yo'nalishlarda ta'sir ko'rsatmoqda:

Yangi ish o'rinlari yaratish: Raqamli iqtisodiyot yangi ish o'rinlarini yaratish imkoniyatini kengaytiradi, ayniqsa dasturchilar, tahlilchilar, IT mutaxassislar, va onlayn savdo sohasida ishlaydigan kadrlar uchun. Bu esa mamlakat mehnat bozorini modernizatsiya qilish va yosh mutaxassislarni ish bilan ta'minlash imkonini beradi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-11

Iqtisodiy samaradorlikni oshirish: Raqamli xizmatlar va innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi ishlab chiqarish va xizmatlar sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishga yordam beradi. Elektron tijorat va elektron to'lov tizimlari orqali tijorat jarayonlari optimallashtirilmoqda.

Xalqaro hamkorlik va eksportni rivojlantirish: Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi O'zbekistonga eksport hajmini oshirishda yordam beradi. Elektron tijorat orqali xalqaro bozorlarga chiqish imkoniyati mamlakat iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytiradi.

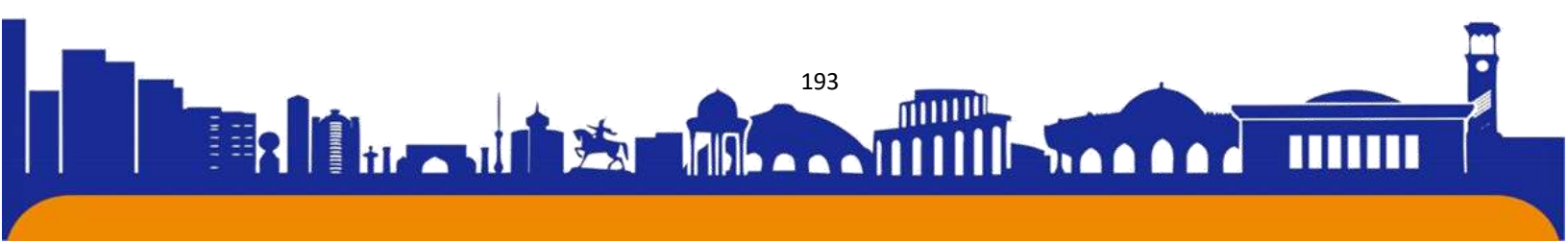
Raqobatbardoshlikni oshirish: Mahalliy kompaniyalarning raqamli xizmatlardan foydalanishi va xalqaro bozorlarga integratsiya qilinishi, iqtisodiyotning umumiy raqobatbardoshligini oshiradi.

1-jadval. Raqamli iqtisodiyot rivojlanishi orqali O'zbekiston iqtisodiyotining asosiy ko'rsatkichlari

Ko'rsatkich	2018	2020	2022
Raqamli xizmatlar ulushi (%)	5.2	8.4	12.1
Elektron tijorat hajmi (mln USD)	100	210	450
IT sohasidagi ish o'rinlari soni	24,000	35,000	50,000

XULOSA

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi mamlakat iqtisodiy o'sishining asosiy yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Bu jarayonning muvaffaqiyati uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, moliyaviy resurslar va innovatsiyalar uchun sharoit yaratish muhim omillar hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot orqali O'zbekiston iqtisodiyoti yangi bosqichga chiqib, xalqaro bozorda raqobatbardoshligini oshirishi mumkin. Kelgusida raqamli infratuzilmani mustahkamlash, ta'lim tizimini raqamli soha talablari asosida modernizatsiya qilish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish O'zbekiston raqamli iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. World Bank. (2016). Digital Dividends. World Bank Group.
2. OECD. (2020). Digital Economy Outlook. OECD Publishing.
3. O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi (2021). "Raqamli iqtisodiyot rivojlanishi haqida hisobot".
4. O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi (2021). "O'zbekiston turizm statistikasi"

